

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

14.03.2017 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Iconomist.bg

✓ По-силен суверенитет

Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България

Личното ми мнение е, че сценарият „По-малко, но по-ефективно“ (вижте петте сценария от Бялата книга за бъдещето на ЕС, бел. ред.) е най-добър за нас, защото предполага по-силен суверенитет при взимането и изпълнението на решения. Тоест ние ще се съгласим да се лишим от суверенитета си в по-малко, но важни сфери.

В действителност и сега сме лишени от него, след като сме във валутен борд. Просто търпим негативите от това, без да ползваме позитивите от членство в еврозоната. По същия начин стоят нещата и с шенгенското пространство, без граници – изпълняваме всички изисквания за членство, но не сме в него. В тези области сме се лишили от част от суверенитета си, но нямаме ползи, а търпим само негативи.

Необходими са политически решения, които да доведат до справедливост. А не да ни затварят първите четири реактора на АЕЦ „Козлодуй“, а сега искат и най-големите термични централи в Маришкия басейн, поставяйки неизпълними изисквания, и то при условие че най-развитите икономики като САЩ и Китай са далече от тези изисквания...

При варианта „По-малко, но по-ефективно“ няма да ги има директивите на Брюксел за кривите краставици и щастливите кокошки, нито пък ще трябва да се съобразяваме с бюрокрацията на Еврокомисията на всяка крачка. Ще се ограничим до по-малко, но важни крачки, в които синергията дава най-добри резултати и държавите ще запазят суверенитета си, вместо да предават на шепа бюрократи цялата власт.

Да, ние и сега сме едно цяло с ЕС, но ако искаме цяла България да стане като северозападната си част, би трябвало да изберем петия вариант. Вариантът да продължим, както досега, очевидно има недостатъци, защото това означава, че ще останем извън Шенген и извън еврозоната, без да е ясно докога. В същото време оттук изтича човешки ресурс, който ни е необходим.

В анализ на Международния валутен фонд се твърди, че от началото на демократичните промени през 1989 г. до сега от държавите от Централна и Източна Европа има значителен отлив на човешки ресурс и като следствие всяка от тях е загубила 7 процентни пункта годишно от brutния си вътрешен продукт. В страните от Югоизточна Европа, сред които сме и ние, това се усеща особено силно, а последствията са още по-тежки. Забавя се икономическият ръст, иновациите, ръстът в производителността на труда, увеличава се фискалната тежест, защото пенсионерите стават повече, а работещите – по-малко. Обратните трансфери на заработеното в чужбина пък прави хората тук, получателите на парите от мигрантите, по-лениви. Има и още ред други негативни влияния на съществуващото положение. Според анализа на МВФ 20 млн. души са напуснали страните си от началото на промените. Очевидно не е добре да продължаваме така. Всъщност самият МВФ препоръчва част от бюджета на ЕС да бъде използван, за да се намали ефектът от тези явления.

yambolpress.bg

✓ Бюрото по труда приема заявления за обучения

Бюрото по труда в град Ямбол започва прием на заявления на безработни лица за включване в обучения за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности.

Безработните лица, които искат да се обучат и да си намерят работа, могат да подадат заявления в бюрото по труда за обучение по професия:

- „Шивачество“ – общо 20 лица;
- „Оператор на компютър“ – общо 40 лица.

Участниците ще преминат и обучение за придобиване на ключови компетентности по „Управление на промяната“.

Кандидатите трябва да са регистрирани в бюрото по труда лица, попадащи в една от следните групи:

- Безработни младежи до 29 год.
- Продължително безработни лица
- Безработни лица над 50г. възраст
- Безработни без професия, без квалификация или с нетърсена на пазара на труда професионална квалификация.
- Неактивни лица, желаещи да работят, в т.ч. обезкуражени лица.

Курсовете ще стартират както следва:

- Професия „Оператор на компютър“ от 10.04.2017г.
- Професия „Шивач“ от 18.04.2017г.

По време на обучението на курсистите ще бъде изплащана стипендия в размер на 8 лв. за всеки присъствен ден, както и транспортни разходи за тези, които живеят в населено място извън град Ямбол.

Обученията са финансирани със средства от Държавния бюджет по проект „Стъпка напред“, реализиран от Агенцията по заетостта в партньорство с Асоциацията на индустриалния капитал в България. В рамките на проекта на минимум 40% от обучените лица ще бъде предложена работа по придобитата професия.

Необходимо е безработните да представят копие на документ за завършен клас или степен на образование. Срокът за подаване на заявления за обучение е до 06.04.2017 г.

Velikotarnovoutre.bg

✓ Бюрото по труда в Горна Оряховица приема заявления за обучение

Срокът за подаване на заявления за обучение е до 20-ти март

Бюрото по труда в град Горна Оряховица започва прием на заявления на безработни лица за включване в обучения за придобиване на професионална квалификация и ключови компетентности.

Безработните лица, които искат да се обучат и да си намерят работа, могат да подадат заявления в бюрото по труда за обучение по професия: „Работник в хранително-вкусова промишленост“ – общо 20 лица. Участниците ще преминат и обучение за придобиване на ключови компетентности по „Управление на промяната“. Кандидатите трябва да са регистрирани в бюрото по труда лица, попадащи в една от следните групи:

безработни младежи до 29г.; продължително безработни лица; безработни лица над 50 годишна възраст; безработни без професия, без квалификация или с нетърсена на пазара на труда професионална квалификация.

За обученията могат да кандидатстват и нерегистрирани в бюрото по труда лица, които не работят и не учат. Тези лица могат да подадат заявление след регистрация в дирекция „Бюро по труда“ в гр. Горна Оряховица или във филиала към нея в гр. Стражица

Курсовете ще се проведат в периода март – май, като ще стартира от 20.03.2017 г По време на обучението на курсистите ще бъде изплащана стипендия в размер на 8 лв. за всеки присъствен ден, както и транспортни разходи за тези, които живеят в населено място извън град Горна Оряховица.

Обученията са финансирани със средства от Държавния бюджет по проект „СТЪПКА НАПРЕД“, реализиран от Агенцията по заетостта в партньорство с АИКБ. В рамките на проекта на минимум 40% от обучените лица ще бъде предложена работа по придобитата професия.

Необходимо е безработните да представят копие на документ за завършен клас или степен на образование. Срокът за подаване на заявления за обучение е до 20.03.2017 г. Допълнителна информация може да получите в стаи 205, 206, 208 и 210.

Важни обществено-икономически и политически теми

[в. Сега](#)

✓ България е шампион на ЕС по разходи за полиция и отбрана

Бюджетът ни е сред най-пестеливите по отношение на образованието

България е абсолютен шампион на ЕС по парите, които харчи за сектор "Сигурност". У нас почти 7% (6.8%) от всички бюджетни разходи отиват за опазване на обществения ред - т.е. за полицията, пожарната, затворите, съдилищата, и това е европейски рекорд, показват новите данни на Евростат. За сравнение средният процент за ЕС е почти наполовина по-малък - 3.7%.

Високият дял на разходите за "Обществен ред и сигурност" нямаше да бode толкова очите, ако гражданите и бизнесът бяха доволни от работата на службите. Но не са. Показателно е, че в България частният охранителен сектор е изключително силно развит. Вече дълги години серия правителства у нас търпят критики, че полицията и другите звена, отговорни за сигурността ни, неизменно са фаворити на бюджета, но не се реформират и парите потъват в тях като вода в пясък. Става дума за над 2.4 млрд. лева годишно.

А в Германия, с която често се сравняваме, само 3.6% от бюджетните разходи са за издръжка на органите на реда.

България изпъква и с относително високи разходи за отбрана - те са 3.4% от бюджета при средно 2.9% за ЕС. Тук обаче страната ни не е шампион, защото Гърция, Естония, Великобритания, Полша и Латвия отделят още по-високи проценти от хазната за военни цели.

"Много интересно, българската държава харчи повече за отбрана, полиция и съдебна система, отколкото за образование. Само две други страни имат подобна политика - Гърция и Румъния, при всички останали европейски страни образованието е с приоритет", коментира икономистът Георги Ангелов.

В данните на Евростат действително прави впечатление, че държавата ни е сравнително щедра към силовите ведомства, докато по дял на разходите за образование изпадаме под златната среда. У нас само 9.8% от бюджета отива за просвета, докато повечето страни от ЕС отделят двуцифрени проценти за сектор "Образование".

Разбира се, сравненията са трудни и числата не бива да се съпоставят механично, защото държавите - членки на ЕС, са различни и всяка има особености, които са особено видими при финансирането на здравните услуги или на учебните заведения. Румъния например харчи по-малък процент от парите на данъкоплатците за здравеопазване (11.8%) отколкото България (13.4%), но тамошните пациенти са по-доволни от получаваните грижи - вероятно защото средствата се харчат по-ефективно.

Всички членки на Евросъюза отделят най-много средства за социална защита и България с бедно и застаряващо население не е изключение. Близо 1/3 от всички бюджетни разходи у нас са в тази графа. Но това се оказва малко на фона на държави като Германия, Дания, Унгария, които отделят над 40% за социална защита.

БНР

✓ България има 7-седмичен срок, за да изложи позицията си по предложението на "Газпром" до ЕК

България има 7-седмичен срок, за да обсъди и изложи позицията си по предложението на "Газпром" до Еврокомисията, с което руския газов гигант се опитва да избегне глоба за монополно положение.

Сред обещаното от руската страна са промени на договорите с България за доставка на природен газ, прозрачни доставни цени на синьото гориво за страната ни и отказ от финансови претенции заради прекратяването на проекта за газопровода "Южен поток".

В следващите близо 2 месеца България, както и останалите заинтересовани страни, трябва да изложи притесненията си и да постави евентуални свои искания към руското предложение, каза за "Хоризонт" изпълнителният директор на Българският енергиен холдинг Петьо Иванов:

След изтичането на този срок Еврокомисията на база на получените предложения ще може да дооцени направените предложения от страна на "Газпром" и съответно да предприеме последващи действия, които може да означават промяна на първоначално предложения вариант от страна на "Газпром" или поемане на ангажимента в първоначалния му вид. Първоначално техният сигнал е, че това, което примерно от страна на "Газпром" е изпълнимо, страшно добре адресира нарушенията, които са били посочени от страна на Еврокомисията в разследването.

Медианул

✓ Предприемачеството в България нараства

България остава сред страните с най-ниска предприемаческа активност през 2016 г., но добрата новина е, че подобрява резултатите си. Това показва изследването Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2016/2017, което за втора поредна година включва данни от проучване и в България, цитирано от изданието "Капитал" в понеделник. Макар че нивото на предприемачество в страната продължава да бъде ниско, през миналата година повече хора са започнали собствен бизнес, отколкото през 2015 г.

Държавата се е изкачила малко нагоре в световната класация по предприемаческа активност в начална фаза (ПАНФ), като е заела 62-ра позиция от 65 държави. Предходната година страната беше на предпоследно място. Това е едно от малкото подреждания, в които зад България са големи икономики като Германия и Италия, а най-предприемчиви са малки страни като Естония, Латвия и Кипър.

Според проучването, 4.8% от българите на възраст между 18 и 64 години са в процес на създаване или наскоро са създали бизнес. В глобален план само още три държави имат ниво под 5% - Италия, Германия и Малайзия. Като цяло Европа е регионът с най-ниското средно ниво на показателя (едва 8.5%). България отчита подобрение, след като през 2015 г. проучването отчете, че само 3.5% от хората започват собствени проекти. Повишава се и делът на предприемачите с установен бизнес, който е активен повече от три години и половина.

Възможности за започване на бизнес виждат около една пета от българите, което е двойно по-малко от средното ниво в 65-те държави, в които е проведено проучването. Според световния доклад средно 42% от пълнолетното население в трудоспособна възраст виждат добри възможности за започване на бизнес в района, в който живеят. В рамките на Европа разликите са значителни. Сред песимистите до българите се нареждат словаците, докато шведите са на другия полюс (79%). В същото време като цяло 22% от анкетираните в 65-те икономики са изразили намерение за започване на бизнес през следващите три години. В България делът им е тройно по-малък. Въпреки това сравнение в предходната година показва, че възприятията за предприемачеството в страната се подобряват. Намалява и делът на хората, които не биха се захванали с бизнес заради страх от провал, посочва изданието.

Негативна промяна има в начина, по който българите гледат на предприемачеството като социална ценност. Докато през 2015 г. 71.5% от хората са вярвали, че предприемачите са добре приети и се радват на висок статус в обществото, през миналата година делът им е намалял до 66.9%. По-малко са и тези, които смятат, че започването на бизнес е добър кариерен избор – 52.9% в сравнение с 57.5% през 2015 г. Европа като цяло се отличава с най-ниска убеденост, че предприемачеството е добра кариера, но средният резултат е по-висок от този на България – 58%. Интересен детайл е, че Африка е регионът, който отчита най-позитивните нагласи по отношение на предприемачеството.

✓ „Газпром“ няма да иска обезщетения от България заради спирането на „Южен поток“

„Газпром“ няма да иска обезщетения от българските си партньори заради прекратяването на проекта „Южен поток“, съобщи еврокомисарят по конкуренцията Маргрете Вестагер. Това става ясно от съобщение на пресцентъра на представителството на Европейската комисия в България.

„Газпром“ окончателно ще премахне всички клаузи за сегметиране на пазара от договорите си за доставка на газ с клиенти от Централна и Източна Европа, включително, разбира се, с българските клиенти. Това ще даде възможност за извършването на свободен пренос на газ в Централна и Източна Европа.

Българските клиенти ще могат да изнасят газ за други пазари в ЕС и да внасят газ от тях без никакви ограничения, произтичащи от договорите за доставка на „Газпром“.

Освен това, руската компания е поела ангажимент да преразгледа цените за доставка на синьо гориво за България и Балтийските държави, които от ЕК определят като „прекомерно високи“.

Газпром поема ангажимента да отстрани всички договорни пречки пред свободния пренос на газ на централно- и източноевропейските газови пазари, посочват от ЕК.

Разпоредбите на Газпром“ за мониторинга и измерването на газ са изолирали българския пазар от газовите пазари на съседните държави от ЕС. Руската компания се ангажира да направи промени в съответните договори.

За да се разглеждат по-добре бъдещите международни споразумения те ще подлежат на предварителен контрол от страна на Брюксел. Предложението беше прието от Европейския парламент и сега предстои да бъде разгледано от Съвета на ЕС.

По какъв начин ангажиментите ще доведат до ползи за пазара на газ в България?

Основните опасения на Комисията са, че Газпром е изолирало българския пазар на газ и вероятно е налагало прекомерно високи цени в България в сравнение със западноевропейските референтни стойности, особено в газоразпределителните центрове за втечен газ.

Газпром е основен участник на българския пазар за продажба на газ на едро нагоре по веригата. Изолирането на българския газов пазар се дължеше отчасти на налаганите от Газпром териториални ограничения, които се съдържат в неговите договори за доставка на газ, сключени с клиенти от Централна и Източна Европа. Друга причина, поради която не се извършваше свободен пренос на газ през българската граница, е липсата на междусистемни газопроводи и на споразумения за междусистемно свързване със съседните държави на съществуващите точки на междусистемно свързване. И наличието на междусистемни газопроводи, и сключването на споразумения за междусистемно свързване, могат да дадат възможност за по-диверсифициран внос на газ.

И все пак, през последните години във функционирането на газовия пазар в България бе отбелязано известно подобрене. След като Комисията започна антитръстово производство, Газпром премахна изричната забрана за износ от всички свои договори за доставка в България, чийто срок все още не беше изтекъл. Заради спада на цените на петрола цените, които Газпром налага съгласно действащия български договор за доставка, индексирани към цените на петрола, също намаляха. Освен това през последните месеци българският и гръцкият оператор на преносни системи сключиха временно споразумение за междусистемно свързване на гръцко-българската точка на междусистемно свързване, за да може да се извършва обратен поток на газ от Гърция към България. Сключването и изпълнението на споразумение за цялостно междусистемно свързване между Гърция и България обаче са затруднени заради някои разпоредби в договорите за доставка, сключени от Газпром с двете държави, както и заради договора на дружеството за транспорт на газ в България. В този контекст ангажиментите на Газпром предоставят ясна рамка, която улеснява свободния пренос на газ през България и гарантира, че българските клиенти могат да получават газ на конкурентни цени сега и за в бъдеще. Освен това те допринасят активно за интегрирането на българския пазар на газ, включително чрез премахване на пречките пред сключването на посоченото по-горе споразумение за цялостно междусистемно свързване между Гърция и България.

Гарантиране на конкурентни цени на българския газов пазар — Ако цената на петрола отново започне да се увеличава в бъдеще, цените на газа съгласно действащия български договор за доставка, индексирани към цените на петрола, също ще започнат да растат. В хода на разследването си Комисията установи, че невъзможността да се направи връзка с цените в конкурентните газоразпределителни възли е една от основните причини за по-високите цени в Централна и Източна Европа. В резултат на ангажиментите, поети от Газпром, българските клиенти могат да бъдат сигурни, че плащаната от тях цена е конкурентна. Те ще могат да поискат предоговаряне на цената на газа за тях, ако тази цена се различава от ценовите референтни стойности в Западна Европа, включително цените в конкурентните газоразпределителни възли. Това ще гарантира, че българските цени на газа са по-тясно обвързани с цените, определени в онези части на ЕС, в които има и други източници на газ и цените са конкурентни. Подобно преразглеждане на цените, заложено в договорите, ще се прави по-често и графикът за извършването му ще се рационализира. А един по-интегриран газов пазар в Централна и Източна Европа, за който ще допринесат ангажиментите на Газпром, е сам по себе си стимул за гарантирането на конкурентни цени.

Оттегляне на исканията на Газпром във връзка с прекратяването на проекта „Южен поток“, получени чрез използване на пазарна позиция — Газпром се ангажира да не иска обезщетения от българските си партньори заради прекратяването на проекта „Южен поток“. Без да се засяга въпросът дали тези искания са били валидни на първо място, това ще даде на засегнатите български дружества така необходимата сигурност за бизнеса.

Осигуряване на свободен пренос на газ през българските граници — Газпром окончателно ще премахне всички клаузи за сегметиране на пазара от договорите си за доставка на газ с клиенти от Централна и Източна Европа, включително, разбира се, с българските клиенти. Това ще даде възможност за извършването на свободен пренос на газ в Централна и Източна

Европа. Българските клиенти ще могат да изнасят газ за други пазари в ЕС и да внасят газ от тях без никакви ограничения, произтичащи от договорите за доставка на Газпром.

Улесняване на пазарните взаимовръзки между България и съседните държави от ЕС — Разпоредбите относно мониторинга и измерването на потреблението на газ в България, съдържащи се в договорите на Газпром за доставка и транспорт, допринесоха за изолирането на българския газов пазар от пазарите на газ в съседните държави от ЕС. Газпром пое ангажимента да внесе промени в съответните разпоредби от договорите, за да може да се извършва трансграничен пренос на газ в България. Това ще предостави на българския оператор на газопреносната инфраструктура контрол над трансграничните потоци на газ и ще улесни сключването на споразумения за междусистемно свързване между България и съседните ѝ държави от ЕС, по-специално Гърция.

Създаване на възможности за по-голям пренос на газ към България — Понастоящем българските клиенти разполагат с ограничена възможност за търсене на алтернативни доставчици на газ, тъй като тези доставчици нямат достъп до инфраструктура, чрез която да могат да доставят препродадения газ до България. Ангажиментът на Газпром ще даде възможност за извършването на пренос на газ от други части на Централна и Източна Европа до България чрез операции, подобни на размяна. По този начин българските клиенти ще могат да търсят алтернативни доставчици на газ дори преди да бъде готова свързващата инфраструктура.

Investor.bg

✓ Правителството се бави с наредбата за осигуровките, свързани с данък „натура“

Поредните административни и законодателни недомислици натоварват фирмите с допълнителна данъчно-осигурителна тежест.

Вече няколко месеца се бави приемането на наредба, с която да бъде освободено от осигуровки личното ползване на фирмени активи, когато то е включено към трудовото възнаграждение на даден служител.

Промените във въпросната Наредба за елементите на възнаграждението и за доходите, върху които се правят осигурителни вноски, бяха публикувани на сайта на Министерство на труда и социалната политика едва на 21 февруари, а тепърва до 23 март ще се приемат корекции и становища.

Вината за забавянето обаче не е само на служебното правителство. Вторият кабинет на Бойко Борисов разполагаше с достатъчно време да регламентира плащането на осигуровки при случаите на лично ползване на служебни активи, но така и не го направи.

Припомняме, че промените бяха обещани още през лятото на 2016 г., когато всъщност бе въведен данък „натура“. Този налог, заедно с данък „уикенд“ и преди фигурираха в законодателството под една или друга форма, но държавата се сети за тях едва през миналата година, когато реши да ги регламентира по-категорично.

Какво е данък „натура“

Казано с прости думи, полученият в натура доход от служителя или управителя на фирмата се облага с единната „пласка“ ставка от 10%. По-конкретно, става дума за ползването на служебни активи за лични цели, което е отразено в трудовото възнаграждение на даден служител. Това е регламентирано в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО).

"Дава се право на избор на данъчно задължените лица", обясни Росен Иванов, началник на отдел „Данъчно-осигурителна методология“ в НАП по време на форум "Бизнес брифинг: „Данък Уикенд“.

„Основният режим си остава този по Закона за доходите на физическите лица (ЗДФЛ), но работодателят има право да избере да облага разходите на цялото предприятие с този данък („натура“). Изборът се прави с годишната данъчна декларация (тоест предварително – б.р.), а специално за 2016 г. – с годишната данъчна декларация, която се подава през 2017 г. Изборът не може да се прилага за отделни физически лица“, поясни той.

Разликата между този данък и данъка върху социалните разходи е в това дали компанията предоставя непарични доходи на всички служители, или не, посочи още Иванов. „Когато по решение на Общото събрание или на собственика на всички работници и служители се дават определени блага, тогава прилагаме данък върху социалните разходи. Когато това не важи за всички, а само за част от тях, тогава се прилага този данък“, обясни експертът.

Налогът се изчислява и внася годишно, но проблемът е, че заедно с него се начисляват и осигуровки, което е един вид двойно облагане. Наредбата трябваше да прецизира още миналата година именно възможността фирмите да бъдат освободени от начисляването на осигуровки върху „доходите в натура“ на служителите.

Нямаше да обърнем такова внимание на казуса, ако поредните административни и законодателни недомислици не натоварваха фирмите с допълнителна данъчно-осигурителна тежест. Защото, за да са изрядни пред НАП, компаниите в момента начисляват осигуровки, а това няма как да се отмени със задна дата, въпреки че в наредбата е посочено, че тя влиза в сила от 1 януари 2017 г.

Всъщност дори не е ясно кога подзаконовият нормативен акт ще влезе за обсъждане в Министерски съвет, защото преди това трябва да мине и през Съвета за тристранно сътрудничество, а накрая да бъде и обнародван в Държавен вестник.

Би било същинско чудо, ако всичко това се случи преди края на март. Припомняме, че именно тогава изтича срокът за подаване на годишните декларации по ЗКПО.

Новите правила, уреждащи по-ясно пропорционалното приспадане на данъчен кредит във връзка с данък "уикенд", също се бавят. На 18 януари изтече срокът за общественото обсъждане и от тогава няма движение по въпроса.

Няма да е лошо управляващите да се активизират и да изтеглят приоритетно този казус на дневен ред, ако не заради родните фирми, то поне заради чуждите, които искат да развият бизнес тук. Защото данъчната политика е един от основните фактори за привличане на чуждестранни инвестиции, а, както вече писахме, през 2016 г. те рязко намаляват (с близо 60% спрямо 2015 г.).

✓ ИПИ: ТЕЦ 2 и НЕК да се освободят от несвойствените активи, преди да се рефинансират заемите на БЕХ

Държавните енергийни компании да се освободят от несвойствените активи и да се използват всички възможни резерви на системата, преди да се пристъпи към рефинансиране на облигационните заеми на БЕХ от държавата, или чрез държавни гаранции. Това е записано в становището на Института за пазарна икономика по Резюме на доклада на Световната банка "Осъществяване на преход към финансова стабилизация и пазарна реформа на енергийния сектор".

В него се припомня, че за финансовото стабилизиране на сектора докладът на Световната банка предлага рефинансиране на облигационните заеми на БЕХ при по-добри условия чрез увеличаване на държавния дълг или чрез предоставяне на държавна гаранция и увеличаване на цената за „задължения към обществото“ (ЗКО). Според ИПИ осигуряването на допълнителни източници на приходи е разумно да се предлага едва след като са оценени и изчерпани вътрешните за системата резерви за покриване на натрупаните задължения. Примери за подобни мерки са: освобождаване на държавните компании от несвойствени дейности – ТЕЦ „Марица Изток 2“ е собственик на футболния клуб „Берое“, почивни станции и др.; изкупуване от държавата на публична държавна собственост от НЕК, която е свързана с изградена от компанията инфраструктура около хидровъзела „Цанков камък“, каквото предложение се обсъждаше от предходните министри на енергетиката и финансите в средата на 2015 г.; повишаване на ефективността и намаляване на злоупотребите. От ИПИ припомнят случая от 2015 г., когато НЕК продаде цялото количество електроенергия с пиков профил преди началото на годината, което доведе до пропуснати ползи по-късно през годината, когато такава енергия е можела да се продаде на по-висока цена. При този случай Комисията за защита на конкуренцията предяви твърдение за злоупотреба с господстващо положение към НЕК, посочват още от Института.

В същото време според експертите би следвало да се коригират част от неправомерно използваните „резерви“ в системата, благодарение на които цените за крайните клиенти на регулирания пазар бяха намалени два пъти през 2013 г. и още веднъж от началото на 2014 г. Такива, например, са признаването на по-ниски от реалните технологични разходи на електроразпределителните дружества (ЕРД), което противоречи както на националното и европейското законодателство, така и на принципите на регулирането чрез стимули.

Едва след като бъдат изчерпани реалните резерви в сектора, могат да се обмислят мерки за осигуряване на допълнителни приходи. Докато предложеното в резюмето увеличение на цената за ЗКО да изглежда обоснована мярка (макар при използване на вътрешните резерви в системата темпът на увеличението ѝ да се окаже различен от предложения), отпускане на директна държавна помощ чрез емисия на дълг или държавна гаранция не е еднозначна, посочват още от ИПИ.

От една страна отпускането на директен заем от държавата или държавна гаранция може да има положителен ефект върху ценовата политика, тъй като създава директен натиск за определяне на по-близки до реалността цени, за да се осигури безпроблемното връщане на кредита или за да се избегне активирането на държавната гаранция. От друга страна, за да бъде избегнато обществено недоволство при повишаване цената на ЗКО, управляващите могат да се изкушат да трансформират отпуснатия кредит в капитал, както направи БЕХ през март 2016 със задължение, отпуснато към ТЕЦ „Марица Изток 2“, пише още в становището.

Рискът от това държавният заем да не бъде върнат означава, че всички данъкоплатци биха субсидирали цената на електроенергията, независимо от вида потребител, профила на потребление, доходите, енергийна ефективност и др. Тъй като крайният ефект от държавния заем ще бъде да ограничи увеличението на крайните цени за всички потребители, то би имало най-голям финансов ефект върху потребители с високо потребление и/или ниска енергийна ефективност. Чрез продължаване на изкуственото потискане на крайните цени се създават грешни стимули, които възпрепятстват както развитието на сектора, така инвестициите в енергийна ефективност, смята от ИПИ.

Директни плащания от бюджета към електроенергийния сектор изкривяват допълнително пазарната среда и създават непренебрежими морални рискове, затова би следвало да са последната мярка, към която се прибегва. Въпреки това, ако след използването на вътрешните за системата резерви и постепенното увеличение на цените все пак са необходими допълнителни приходи и от държавния бюджет, те следва да се отпускат с ясно предназначение. Такъв е примерът с наредбата за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници, чието действие е ограничено до компании с определен профил на потребление и производство, чиято конкурентоспособност би пострадала при увеличение на цената за ЗКО. По същия начин следва да се идентифицират рискови групи потребители – компании и домакинства, които могат да получат временно облекчение от цената за ЗКО на база на обективни критерии.

Хоризонт и последователност на предложените мерки

Друга слабост на резюмето е липсата на хоризонт и последователност на някои от предлаганите мерки, които са взаимосвързани, смята от ИПИ. Така например, в резюмето се обръща внимание, че постигнатата цена на електроенергия на пазара ден напред (ПДН) към момента не е надеждна. Това се дължи на ниските обеми, които към момента БЕХ е задължен да предоставя на Българската независима енергийна борса по силата на споразумение за осигуряване на ликвидност в резултат на делото на Генерална дирекция „Конкуренция“ на ЕС. Според авторите на резюмето на доклада на СБ този проблем допълнително е утежнен от факта, че електроенергийният пазар в България е сравнително малък с малко на брой участници, което може да бъде превъзможнато по устойчив начин единствено чрез обединение с електроенергийния пазар на ЕС в средносрочен и дългосрочен план. Въпреки че според тях устойчиви референтни цени на ПДН могат да се постигнат най-рано в средносрочен план, след обединение с електроенергийния пазар на ЕС, част от предложенията включват интегриране на пазара на производители с преференциални цени и СИЕ, както и закупуване на технологичните разходи на мрежовите компании от борсата. Ако пазарът не може да предостави надеждни референтни

цени, това поставя под въпрос и двете предложения или поне ги отлага за по-късен етап. В същото време интегрирането на производителите и закупуването на технологични разходи е посочено като мярка за повишаване на ликвидността на борсата, а оттам и увеличаване на надеждността на постигнатите цени, изтъкват от ИПИ.

Липсата на ясен хоризонт за прилагане на горните мерки, както и за постигане на надеждни референтни борсови цени поставя под въпрос ефектите както от интегрирането на производителите на пазара, така и от закупуването на технологичните разходи от борсата. И двете оказват влияние върху крайните цени за потребителите, а при риск от по-стръмното им увеличение съществува опасността регулаторът отново да потисне цените за сметка на компаниите в сектора по същия начин, по който са натрупани и настоящите задължения в системата.

Една от предложените мерки в резюмето е операторите на преносната и разпределителната мрежи да закупуват технологичните си разходи чрез комбинация от дългосрочни договори и от ПДН. Неминуемо това рано или късно трябва да се случи както с цел повишаване на ликвидността на борсата на сегмента ПДН и на сегмента за двустранни договори, който има по-дългосрочен характер, така и с цел пазарното определяне на цените за тези разходи.

В резюмето е обърнато внимание, че прилагането на тази мярка неизбежно би довело до увеличаване на разходите на крайните клиенти, тъй като през настоящия ценови период регулираната цена за покриването им е 39,99 лв./МВтч, докато средната цена на ПДН през 2016 г. е около 64 лв./МВтч, или 60% по-висока. Предвид досегашното поведение на регулатора при определянето на нивото и необходимите средства за покриването на технологичните разходи не става ясно дали подобно увеличение ще бъде включено в крайните цени, по какъв начин ще бъде приложено и какъв би бил механизмът за компенсирание на евентуално разминаване между регулаторно определените количества и реално постигнатите резултати.

От 2013 г. определеният от регулатора дял на технологичните разходи е под реално постигнатите нива от ЕРД, с което се нарушават не само добрите регулаторни практики, но и ценовата регулаторна рамка и се влиза в остро противоречие със Закона за енергетиката, се посочва още в становището на ИПИ. И се добавя, че регулаторно определената норма на възвръщаемост, която от няколко години е 7%, също е проблем за сектора.

В резюмето не се обърща внимание на новите задължения, които ЕРД ще имат в резултат на либерализирането на пазара, включително евентуалното въвеждане на т.нар. социална тарифа за уязвими домакинства, обърщат на внимание от ИПИ

Споразумения за изкупуване на електроенергия

За интегриране на производители със СИЕ на ПДН е предложено въвеждане на т.нар. договор за разлика (ДзР), но няма достатъчно информация за действието на механизма, смятат анализаторите. При предлагането на механизма липсва оценка за съответствието на договорите с европейското законодателство. В анализа на ИПИ от юни 2016 г. „Интегриране на производителите на електроенергия с дългосрочни договори на пазара“ е направен преглед на опита на Унгария и Полша със СИЕ и европейското законодателство, както и предприетите действия, за да приведат въпросните споразумения в синхрон с правната рамка. Въпреки че подходът на двете страни е различен, резултатът е един и същ – прекратяване на СИЕ и компенсирание на производителите за направените инвестиции под формата на първоначално плащане на цялата сума на компенсацията и ежегодни корекции в зависимост от развитието на пазарната и икономическата среди.

Държавната помощ за компаниите се отпуска по силата на методологията за анализиране на невъзстановяемите разходи. При определянето на цената на ДзР се препоръчва да се вземат предвид плащанията както за разполагаемост, така и за производство на електроенергия, което означава да се покрият както капиталовите, така и оперативните разходи на компаниите. Това противоречи на европейската рамка за допустимост на държавната помощ, която предвижда покриване единствено на капиталовите разходи. ключването на оперативните разходи в осигурената държавна помощ е позволено при силно ограничени хипотези и в настоящото резюме не е представена информация дали производителите със СИЕ попадат в тях.

При прилагане на ДзР възниква и гореспоменатият въпрос за референтната пазарна цена. В резюмето е предложено референтната цена по ДзР да бъде цената на ПДН, но, както вече се посочва в становището, тя не е надеждна и едва ли може да се очаква да стане такава преди присъединяването на България към пазарното обединение с пазара на ЕС. Това повдига въпроси относно приложимостта на механизма, както и ефекта върху цената на ПДН, а оттам – и върху останалите производители.

Производители на електроенергия от ВЕИ

В представеното резюме няма информация за преразглеждане на условията по дългосрочните договори за преференциално изкупуване на електроенергия от ВЕИ, така че едновременно да се намали финансовото бреме върху крайните клиенти и финансовият натиск върху НЕК, а загубата на приходи за частните инвеститори да не застраши продължаването на дейността им. Така например една от препоръките на ЕК от направеният анализ през 2013 г. е да се преразгледа механизмът за подпомагане на ВЕИ производителите на база на насоки, предоставени от ЕК, припомнат от ИПИ.

Това не е екзотично предложение, тъй като в съобщение на Европейския парламент от 29.02.2016 г. се казва, че страните членки са в пълното си право да изберат дали да преследват задължителните национални цели за ВЕИ чрез въвеждане на механизъм за подкрепа или не, тъй като той представлява само един от инструментите за това. Нещо повече, страните членки имат пълна свобода за действие както по отношение на структурата на тези механизми, така и по отношение на промяната на вече въведени такива. Промени могат да се приложат в случаи на свръхкомпенсация или при непредвидени обстоятелства, например бързото разрастване на определена технология в даден сектор.

Още в края на 2013 г. ЕК публикува насоки за въвеждане на механизмите за подкрепа на ВЕИ производителите на база на най-добрите практики в ЕС, а именно - нивото им да е ограничено до единствено необходимото и да са гъвкави, така че да отразяват падащите производствени разходи. В настоящото резюме липсва оценка дали осигуряваната подкрепа на ВЕИ

производителите, както и предложеният механизъм за интегрирането им на пазара отговарят на насоките на ЕК подкрепата да е ограничена до единствено необходимия размер.

Енергийно уязвими потребители

Темата за т.нар. енергийна бедност е засегната на няколко места в резюмето, макар да не е представена ясна дефиниция за нея. Докато на страница 7, където е представена таблица с енергийните разходи на населението по разходни компоненти, се говори за дял на разходите за енергия от общия бюджет, то на следващата страница за енергийно уязвими домакинства са определени тези, които харчат над 10% от доходите си за електроенергия. Не става ясно защо са изключени разходите за топлофикация, твърди горива за отопление, дърва за огрев и газ. От Фигура 2 в резюмето се вижда, че включването на тези разходи увеличава дела на разходите на домакинствата за енергийни нужди над 10% дори на домакинствата в най-горните 20% от населението по разпределение на доходите. Ако почти цялото население има разходи за енергийни нужди, включително отопление, от над 10% от доходите си, това повдига редица въпроси относно: адекватността на използваната методология за определяне на енергийна бедност; разликата между енергийна бедност и доходна бедност; размера на сивата икономика в страната (около 31% по данни на индекса "Икономика на светло" за 2015 г., изготвян от Асоциацията на индустриалния капитал в България).

Отговорите на тези въпроси могат да доведат и до преосмисляне на необходимите мерки за подобряване на достъпа на домакинствата до енергийни услуги, смятат от ИПИ.

Една от предложените мерки за защита на уязвимите потребители е въвеждане на т.нар. социална тарифа. Въвеждането на социална тарифа прехвърля административното бреме по идентифициране, мониторинг, превенция на злоупотреби, промяна на ИТ и билинг системи и т.н. изцяло върху разпределителните компании, посочват от ИПИ. Подобни дейности увеличават разходите на компаниите, а заедно с тях – финансовите рискове пред дружествата. Към тях се прибавят и редица въпроси относно това кой ще компенсира разликата в цената – дали това ще са останалите потребители и/или ще бъде финансирана от бюджета на Министерството на труда и социалната политика (МТСП). Предоставяне на целева социална помощ директно на домакинствата от МТСП надали ще доведе до чувствително увеличение на административната тежест предвид в момента действащите социални програми с такава насоченост, се казва в становището. Целевата енергийна помощ би следвало да се разглежда само като временна мярка, която облекчава положението на затруднените домакинства. Предоставянето ѝ трябва да се обвърже с целенасочена и обхватна социална работа с тези домакинства, предвид факта, че често енергийната бедност се припокрива с доходна бедност.

Цялостното впечатление от предложените мерки в резюмето е положително и приветстваме тяхното прилагане след прецизирането на някои от тях. Препоръчаният подход за пазарна реформа изглежда балансиран, но в същото време би отнел значително време за прилагане, в каквато посока са заключенията относно постигането на надеждна цена на ПДН най-рано в средносрочен план. Предвид продължаващите слабости по отношение на регулаторната политика в сектора, както и очевидния дисбаланс в третирането на свободния пазарен и регулиран сегменти през януари тази година навеждат на мисълта, че е необходимо ускоряване на реформите.

От ИПИ призовават Министерството на енергетиката да публикува както заданието за изготвянето на доклада, така и пълния му текст (с изключение на търговска информация, публикуването на която може да окаже негативно влияние върху държавните компании в структурата на БЕХ). И допълват, че становището им условно, тъй като липсва подробна информация на заданието на въпросния доклад, както и поради факта, че е публикувано единствено резюмето на доклада

[в.Стандарт](#)

✓ Доцентът, когото всички познават

Има награди като папата и Стоичков, но си остава близо до хората и техните нужди

Доц. д-р на химическите науки Борислав Великов няма нужда от представяне. В Монтана, откъдето той е избран за депутат три пъти, всички го знаят. Но го познава и цяла България. Защото още през първия си мандат - в 39-тото народно събрание, извървя целия път от редови депутат до председател на парламента. Своя следа остави и в 40-тото и в наскоро приключилото 43-то събрание. Във всичките той е един от най-активните. Участва в подготовката на над 500 предложения за промени в законите, пише и нови закони. Депутатът Великов е един от авторите на законите за водите, почвите, храните, за здравното осигуряване, лекарствените средства в хуманната медицина, за съсловните организации на магистър-фамацевтите. Участвал е в писането на законите за политическите партии и изборите, за социалните плащания, за обезщетенията на гражданите с лихвоточки и т.н. За своите парламентарни години е излизал на трибуната над 200 пъти. Само в последното събрание е говорил 50 пъти.

Основните му теми са развитието и съживяването на Северозапада, болките на хората от неговия район - Монтана. Той работи активно и в комисиите на парламента по образование и наука, по околната среда и водите. Но дейността му не е затворена само в сградата на парламента - той е член на съвета на настоятелите на БАН, на националния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал. Избран е в стратегическия съвет на международната асоциация по водите, работи в комисията по питейните води към европейската федерация на Вик операторите.

Но с това, с което хората го познават, е неговата благодетелност. Ако попитате за него старицата, на която е дарил пари за очна операция, ще ви каже, че той е бог. Същото казва и Албена от село Василковци, на която купи къща, в която тя вече няколко години живее спокойно с трите си бездомни преди това деца. Подкрепил е финансово много детски, професионални и пенсионерски клубове. За феновете на футбола в Лом е голям човек, защото е възстановил някогашния тим "Мария Луиза". В едно село му се радват, защото е купил инструмент за духовата им музика. Цял квартал - ромския "Кошарник" в Монтана, го благослави, защото е открил лекарски кабинет, известно време издържа и мобилен зъболекарски кабинет. Ктитор е и на много храмове в Северозапада. А какво да кажат за него 45 бедни студенти и ученици

от района на Монтана, които издържа, за да завършат образованието си? Тази му дейност продължава 13 години. Много от неговите възпитаници вече работят у нас и в чужбина. Докато съм жива, ще помня добротата на този човек - завърших с неговата месечна стипендия, казва Мария от Монтана.

През последните две години Борислав Великов работи всеотдайно за създаването на първия професионален колеж у нас в Монтана. Направи много, но колежът още не е факт. Надява се това ще стане до година време. Успя обаче да направи Монтана, която няма вуз, регионален център на БАН.

Депутатът Борислав Великов е винаги сред хората на празници - Коледа, Цветница, Великден, Тодоровден. В Лом задължително е на празника "Вяра, Надежда и Любов", защото е почетен гражданин на града. Мнозина се питат този човек няма ли семейство, близки, че дели празниците с тях? Има.

Такъв щедър човек не може да няма близки хора, които да го обичат. Маже би те му дават сила да бъде такъв с другите - нуждаещите, страдащите. Има три дъщери и 4 внука. Съпругата му е чехкиня, с която го свързва Карловия увиреститет в Прага, където той някога учи химия.

Борислав Великов е и успешен бизнесмен. Създател е на акционерното дружество "Аквахим", което е плод на неговите професионални знания и умения. В него днес работят 60 високообразовани химици, биолози, медици, фармацевти, икономисти. Печалбата си не влага в палати и яhti, а я дели с хората. Никога не е получавал заплата като депутат. Не ползва държавен бензин, пари за експерти и секретарки. Полагащата му се заплата дава на нуждаещи се семейства. Само от средствата от 43-тото събрание е дал 95 000 лв. за такива семейства. Подпомогнатите - я за лечение, я за поправка на покрив, я за купуване на имот, са 1200.

Тази дейност не остава незабелязана. Хората му благодарят с най-сърдечни слова, с бюлетина с неговото име. Така ще направят и на тези избори, когато неговата е с номер 21. Но той има признанието на цялото общество. През 2006 е обявен за достоен българин. Награден е с медал "За хората с добри сърца" на престижна фондация. Същото отличие имат папата и Христо Стоичков. Има и наградата "Следовник на народните будители", а отскоро стана носител и на наградата за живот в полза на хората "Бялата птица". Заради ктиторството си е отличен и с юбилейния медал на БПЦ "Антим Първи".

Кандидат-депутатът е лидер на партия "Българска нова демокрация", председател е на сдружението "Приятелите на Радичков". С неговата подкрепа досега са вдигнати 3 паметника на писателя - в София, Монтана и Берковица. Издадени са негови събрани съчинения.

Девизът му, с който иска да влезе в 44-тия парламент, е "Общи усилия - сигурен успех". С това казва, че не е единак, а екипен играч. Заедно с колегите си от Реформаторския блок споделя отговорността си за силна държава, която да гарантира сигурност, образование и здравеопазване на своите граждани. За държавни институции и икономика, които да носят просперитет на всеки. Моята лична кауза е да продължавам да се грижа за Монтана, казва той. Искам да дам още за съживяването на Северозапада. Силите за това му идват от доверието, което хората от този край му дават вече 16 години.